

Maia Morgenstern

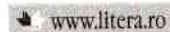
NU
SUNT
EU

LITERA
București
2020

Editura Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

www.litera.ro

Nu sunt eu
Maia Morgenstern

Copyright © 2020 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Monica Grecu
Corector: Dorina Lipan
Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Ana Vărtosu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MORGENSTERN, MAIA
Nu sunt eu / Maia Morgenstern; București Litera, 2020
ISBN 978-606-33-6597-3
821.135.1

PREFAȚĂ

Documentul pe care îl aveți în față este unul clasificat. Nu știu dacă aveți voie să-l citiți... Sunt lucruri foarte personale, sunt lucruri secrete, pe care nu știu dacă aș fi în stare să le spun vreodată cuiva. De-asta am scris. Și atunci, eu zic să nu îl citiți, pentru că sunt lucruri personale, sunt lucruri intime, sunt lucruri pe care nu le-aș spune decât prietenilor foarte, foarte buni. Oamenilor care ar înțelege.

Despre acest document cred că nu vreau să vorbesc. Despre ceea ce veți citi. Nu! De scris nici nu poate fi vorba. Nici să nu citiți ce urmează mai departe! Uneori, îmi pare rău că le-am scris. Dacă nu ar fi fost cineva care să le adune, cred că le-aș fi și șters. Mă uit acum pe textele astea, și cred că sunt, de fapt, bijuteriile mele de familie. Bijuterii vechi. Nici nu știu cât sunt de prețioase pentru alții. Pentru mine sunt foarte prețioase. Și ce e cel mai important, nu pot să le port pe toate. Și nu pot să le port în aceeași zi. N-aș putea, nu pot, nu voi putea să le spun pe toate. Și în aceeași zi.

De-asta nu știu dacă veți citi lucrurile astea secrete, care nu sunt pentru toată lumea... Vă rog, din discreție, nici să nu le citiți! Dacă nu aveți o stare bună și doriți să le discutați,

să le comentați cu altcineva... să nu le citiți! Pentru că sunt secrete! Și sunt secretele mele. Deci nu toate. Nu deodată. Și nu în ordine cronologică. Vă propun așa: să închideți ochii, să faceți trrrrr cu foile... Interesant cu foile! Ascultați foșnetul foilor! Și, dintr-o dată, deschideți undeva. Ba, mai întâi, lăsați cartea să se prăfuiască! N-o citiți imediat! Nu imediat! Lăsați-o acolo! După ce a prins un pic de praf și un pic de miros de carte ce și-a consumat propriul trai. Care s-a copt undeva, în spațiul dumneavoastră. Apoi faceți trrrrr cu foile. Și, la un moment dat, puneți degetul, deschideți ochii și, unde ați deschis... acolo! Citiți acolo!... Dar să nu citiți, că e secret!

Pe vremea mea, erau la modă oracolele. Când eram fetiță, aveam oracol. Un caiet mare, în general studențesc, care mergea, circula. Fetele, fetele în general! Ba și băieții! Dacă îți scria vreun băiat în oracol, era mare chestie. Și, în general, așteptai complimente. „Ce crezi tu despre mine?”, „Care este cea mai minunată calitate a mea?”, „Oare îți place ceva la mine?”. Apoi, pe altă pagină: „Există ceva care nu-ți place la mine?”. De obicei, foaia asta se lăsa liberă. Dacă voiai să mai vorbească cineva cu tine. Așa și dumneavoastră. Lăsați-o un pic să se coacă! Să prindă mirosul ei de carte matură! Și apoi citiți-o... Unde vreți. Cum vreți. Când vreți. De la coadă la cap, ori viceversa.

Dar să nu citiți, că e secret...

MAIA MORGENSTERN
2 septembrie 2020

12 APRILIE 2014

„Tatăl meu, Aaron Morgenstern, a dispărut. Într-o zi, a dispărut pur și simplu. L-au ridicat de pe stradă. Nimeni nu a mai știut nimic. Era în timpul războiului. Pe mine și pe mama ne-au deportat în Transnistria. Cea mai mare durere a mamei mele – bunica ta, Estera-Leah – a fost că soldații i-au aruncat scrisorile în râu. Scrisorile de dragoste ale soțului ei – bunicul tău, Aaron Morgenstern. Mama mi-a spus că ea nu ura pe nimeni. Nu dorea răul nimănui. Dar nici n-a putut uita vreodată atrocitățile pe care le-a trăit.“ (Dusea, tata)

Să nu uiți. Asta am învățat eu de la tata. Să le povestești copiilor.

Să nu urăști. Asta mi-a transmis bunica.

Să le transmiți trecutul generațiilor care vin. Iată moștenirea mea.

19 NOIEMBRIE 2015

Dacă aș fi avut talent, tare mi-ar fi plăcut să scriu o poveste. Pardon, un eseu, că așa e la modă. Ba nu, cel mai bine o

piesă de teatru... deși, de-acu' o să cam dispară și spațiile neconvenționale, că doar alea convenționale sunt sigure. Mda, tot o piesă de teatru ar fi mai potrivită. Subiectul: tata stând de vorbă cu prietenul lui cel mai bun, domnul Nuri. Nuri Negimi. În Mangalia anilor '70. Și mama, chinându-se cu descălcirea bețelor de cort, cu plodul miorlăit și bolnăvicios care eram, cu termosul, cu colacul și găletușa cu nămol. Și domnul Morgenstern, cu domnul Nuri Negimi, discutând la nesfârșit, dezbătând, completându-se reciproc. Despre Biblie, Tora și Coran.

După-amiezile nesfârșite, în răcoarea strâmtă a unei camere închiriate la bloc. Mangalia. Binecuvântată amintire. Doamna Morgenstern a reușit să cumpere piersici și un Pepsi. Doamna Tefide (Nuri) a făcut cafele.

Dacă aș avea ținere de minte, dacă m-ar ajuta memoria, poate aș vorbi despre... Sau, mai bine zis, aș întreba cum venea asta. Unde am mai auzit eu asemenea chestii? Parcă erau unii vinovați de toate relele lumii? Care otrăveau fântâni, de-ai naibii ce erau. Și răpeau copii. Normal, ca să-i sacrifice în tot soiul de ritualuri de păcătoșenii. Nu era, oare, prin Evul Mediu? Ori mai încoace, te pomenești? Ția care vor să conducă lumea și să ne stăpânească? Na, că m-am încurcat. Sau o fi vârsta? Poate pentru că n-am ținere de minte. Sau c-am chiulit de la ora de memorie.

În fine. Dacă aș avea măcar curaj, probabil c-aș povesti cum am învățat, și chiar mai știu, și încă pot să fac FOCUL.

Doar că n-am.

Nici talent.

Nici memorie.

Nici curaj.

Ei, și-atunci nu mai bine rămân eu la „viața e un lucru minunat“? Sau la „fiecare clipă trebuie trăită din plin“? Sau la „fiecare vârstă are frumusețea ei“? Sau la „iubirea e un lucru mare care leagă două inimi foarte tare“?

Scuzați-mă pentru greșeli! Lăudați-l pe tata când nu fac greșeli, căci el m-a povățuit să recitesc întotdeauna ce-am scris!

Dar, dacă aș face-o și de data asta, cu siguranță că panseul de față (sau cădere pe gânduri, sau ce-o fi) n-ar mai vedea lumina niciodată. N-ar mai cunoaște vreodată binefacerile călătoriei virtuale.

22 IANUARIE 2016

Demult, demult, când eram tânără, nouă, actorilor, ne făcea mare plăcere să jucăm tot felul de jocuri simpatice, pe cât de nevinovate, pe atât de nevirtuale.

De exemplu, ne plăcea să ne numim – noi între noi, noi pe noi, nouă ne ni... Pardon! Scuzați! Ne dădeam porecle, ne „botezam“, ne „investeam“ cu nume ale unor personalități celebre ale teatrului și filmului, scoțând în evidență, ironizând propriile păcate, defecte, vicii... Aveam Nikita

Mihalcool, Mărlan Brando, Catherine Denervi, Andrele Hepburn, Robert Denistor, Shalom Stone (ghici cine?) etc.

Un alt joc nevinovat, un exercițiu benign, folositor pentru sănătatea noastră mintală – ce ne umplea de bucurie pe noi, actorii –, era să distribuim în piesele lui Caragiale (*O noapte furtunoasă*, *O scrisoare pierdută*) regizori faimoși, pe cât de temuți, pe atât de iubiți și respectați.

În felul ăsta ne mai răcoream și noi de severitatea și exigențele măștrilor. Așadar, în *O noapte furtunoasă*, în rolul Veta era distribuită doamna Cătălina Buzoianu, în rolul Zița – Beatrice Rancea, Rică Venturiano – Andrei Șerban... Nu! Stai! Andrei Șerban era Tipătescu din *O scrisoare pierdută*. Trahanache nu mai țin minte. Aaaa! Ba da! Horea Popescu! În fine! Un lucru e sigur. Numai cu Cațavencu am rămas mereu descoperiți. Nimeni nu era destul de bun. Nu se potrivea „niminea“. Am organizat și audiții, concursuri. „Niminea“!

Problema cred că s-a rezolvat zilele acestea. Durerea mea a fost lecuită. Habemus Cațavencum!

„Din două una, dați-mi voie: ori să se revizuiască, primesc! Dar să nu se schimbe nimica; ori să nu se revizuiască, primesc! Dar atunci să se schimbe pe ici, pe colo, și anume în punctele... esențiale... Din această dilemă nu puteți ieși... Am zis!“

O să-mi reproșați că nu-i regizor? Nu-i nici o problemă. Mai schimbăm regulile pe parcurs. Important e să rostească frumos și cinstit. Iar Brutus e un om cinstit. Ups! Iar am încurcat piesele...

6 APRILIE 2016

Nepoțelul meu (că nu vreau să zic „fiul soțului meu“), în vârstă de opt anișori, pasionat de istorie și povestiri cu războaie și eroi, cu cavaleri cruciați și templieri, cu domnițe pure și nevinovate, nepoțelul zic, năvălește în livingul casei de vacanță (că nu vreau să-i zic „dormitor“) cu un strigăt victorios:

– Știu! Am înțeles ce se întâmplă acum în lume! În fine, în Europa!

– Bravo ție! răspundem noi, zâmbind și încercând să controlăm panica pe care o simțeam cotropindu-ne. (Ce știri o fi văzut copilul?)

– Hai să vă lămuresc și pe voi! zice el cu blândețe și cu înțelegere față de cei mai puțin pregătiți (avizați, instruiți, deștepți, cunoscători, inteligenți etc.).

– Dragul nostru, n-am putea s-o lăsăm pe mâine-dimineață? E aproape miezul nopții! încercăm noi, timid, să prevenim apariția unui nou „domn Goe“.

Degeaba! Ascensiunea „domnului Goe“ nu poate fi oprită.

– E urgent! sună necruțător sentința tânărului analist politic.

Ne privim, cred, precum se priveau mama și tata, când le povesteam cum se laudau colegii la școală că ascultau „Europa Liberă“ sau „Vocea Americii“.

– Atunci trebuie neapărat să aflăm și noi! (Asta zic eu, împăciuitoare.)

– Ei bine, a venit verdictul! În Europa, în lume, acum se întâmplă... luniada! Luniadele!

Tăcere. Muțenie. Liniște. Lipsă de reacție. Timpul se dilată.

– Mai bine zis... semiluniadă! Semiluniade! Încearcă puiul de om să ne lumineze un pic (să nu ne pască, Doamne ferește, vreun complex de inferioritate al propriei noastre lipse de orizont politic, istoric, semiotic, semantic, semiologic, heraldic etc.).

Noi – nimic. Îngheț. Beznă. Răsuflare tăiată. Vreme îndelungată...

– Păi, se îndură el, în cele din urmă, așa cum au fost mai demult cruciadele, acum sunt luniadele. Mai precis, semiluniadele. Ce n-ați înțeles de aici?

10 APRILIE 2016

Anotimp binecuvântat al existenței mele profesionale: Mihai Măniuțiu, repetițiile pentru spectacolul „La ordin, Führer!“, la Teatrul „Aureliu Manea“, din Turda.

Mulțumesc, domnule Mihai Măniuțiu, pentru bucuria de a descoperi, cu rigoare și libertate, cu curaj și disciplină interioară, toate meandrele și capcanele unui text nu tocmai ușor! Domnule profesor, îți voi rămâne recunoscătoare toată viața!

Mulțumesc, Andreea Gavrilu, pentru răbdarea cu care mă obligi să curăț rugina autosuficienței! Pentru încăpățânarea cu care ne obligi să ieșim din amorțeala trupului și a spiritului!

Mulțumesc, dragi și mult mai tineri colegi, studenți ai Facultății de Teatru și Televiziune, de la Universitatea „Babeș-Bolyai“, Cluj-Napoca! Vă felicit pentru dragostea, devotamentul și profesionalismul vostru!

21 APRILIE 2016

Sunt fascinată, absolut fascinată (până la invidie, aș zice, dacă nu mi-ar fi frică de cuvinte) de mobilitatea și viteza cu care justițiarul de serviciu schimbă tabăra și ținta atacului. Cu câtă îndrăzneală și curaj știau (până mai ieri) să se gudure, să se răsfețe pe lângă mai marii și mai puternicii zilei! Cu aceeași sfântă și dreaptă mânie împrășcă azi cu noroi!

29 APRILIE 2016

Când eram mică, spuneam mereu că vreau să mă fac soldat. Apoi, mi-a fost foarte rușine de această mărturisire. Aș fi vrut să uit cu totul acele declarații. Dar dorința era puternică. Foarte sinceră și foarte puternică. Eram absolut fascinată când treceau soldați pe stradă. Mi-e jenă și acum de motivele mele. Pentru că mergeau așa, în formație, și erau mulți, și cântau, și mărșăluiau. Acum pot să-mi explic. Era un zgomot, și-o tropăială, și-o energie... O bilă de energie

care se rostogolea, pe care o simțeai și o auzai de foarte departe, care venea peste tine și apoi pleca. Săream la fereastră. Mi-e rușine în continuare. Cred că atitudinea mea ar fi fost atunci, și ar fi și acum, etichetată drept un comportament provincial. Eram copil. Și nu aveam încă acest filtru al emoțiilor: ce se cade să vrei sau să simți. Sau să-ți placă. Și ce nu se cade. Între timp, și familia, și educația, și societatea mi-au dat peste degete, peste suflet, peste nas, și așa am înțeles ce are voie să-mi placă și ce nu are voie. Și ce am voie să-mi trebuiască. Și, mai ales, ce nu am voie. Și ce dă rău în poză, în societate, în lume. Și cum vei fi perceput.

– Așa e rău!!! Îți place așa ceva?!!!

Țin minte și acum cât de tare mă durea semnul acesta al exclamării luuuung. Ar fi fost nevoie de semnul întrebării, căci era o întrebare: „Îți place ție așa ceva?“. Nu să se termine cu un „aaaa“ și cu semnul exclamării. Foarte vinovată mă simțeam că îmi plăceau tot felul de lucruri.

Voiam să devin soldat. Părinții erau foarte rușinați când mă întrebau musafirii: „Ce vrei să te faci tu când o să fii mare?“ „Soldat!“ Aaaa! Nu știau unde să mă ascundă și să schimbe vorba. Sau râdeau: „A, e o copilă, ce naivă, ce lucruri drăgălașe spune! Așa e naivitatea copilăriei...“

Între timp, am crescut. Cred că nu mai vreau să fiu soldat. Am îmbătrânit, desigur. Cred că nu mai vreau să mă înregistrez niciunde. Cred că nu mai vreau să fiu soldat, pentru că nu vreau să primesc soldă. Asta înseamnă, de fapt, a fi soldat. Cineva care se aliniază, se înregistrează, se luptă, acceptă

niște reguli pe care nu le discută. Crede sau nu, treaba lui. În orice caz, primește soldă. Ei bine, nu vreau să mă înrolez în nici o armată. Nu vreau să fiu soldat, să devin soldat, să primesc soldă de la nimeni. Deloc. Vreau să-mi câștig existența ca un profesionist, căci acesta este profesionistul, unul care trăiește din munca lui, din ceea ce face. Așa m-au învățat pe mine la școlile astea înalte la care am fost.

Din tinerețe mi se explica cum că trebuie să mă lipsesc de pereți, ca actriță vorbesc, în profesiunea mea. Că așa se cuvine, când umblă marii maeștri pe lângă tine. Acum, la bătrânețe, am înțeles că trebuie să mă lipsesc de pereți, ba chiar să dispar în pereți, dacă se poate. Prin generalizările astea, acolo mă duce gândul. Că trebuie să mă lipsesc de pereți, când se succed alte generații. Mi s-a recomandat toată viața să mă lipsesc de niște pereți. Dar eu nu mă lipsesc de nici un perete! Merg pe drumul meu, neînregimentată în nici un fel, consumându-mi nemulțumirile, sărbătorindu-mi bucuriile și triumfurile, acționând și reacționând în fața nedreptăților pe care le constat, la mine și la alții.

7 MAI 2016

E în regulă. Cotizez. Mă bag, cum ar veni.

Cotizez. Sunt gata să-ți plătesc facturile.

Sunt gata să-ți furnizez în continuare nenumărate motive (reale) temeinice să te revolți. Cotizez.